

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра землевпорядного проектування

ЗАТВЕРДЖЕНО

Факультет землевпорядкування

15 травня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ КОНСОЛІДАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ І ЗЕМЕЛЬНОГО БАНКІНГУ»

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма Геодезія та землеустрій

Факультет Землевпорядкування

Розробники: д.е.н., проф. Мартин А.Г., .к.е.н., доц. Гунько Л.А.

Київ - 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Правові та інституційні засади консолідації земель і земельного банкінгу»

Дисципліна «Правові та інституційні засади консолідації земель і земельного банкінгу» вивчає правову та інституційну бази підтримки процесу, знайомить з ключовими особливостями законодавства про консолідацію земель, включаючи принципи законних прав власності та доступні правові гарантії та засоби захисту, дає розуміння ролі державних установ та інших організацій у консолідації земель, включаючи їхню відповідальність і повноваження, потенційні проблеми із правовими та майновими правами під час консолідації землі та способами їх вирішення (наприклад, спадщина, іпотека, неофіційні операції, обмеження, права третіх осіб тощо), розуміння інструменту земельного банку та його застосування в різних контекстах, інтеграції земельного банкінгу та консолідації земель і того, як вони можуть працювати разом для досягнення цілей землеустрою, вивчає законодавчу та інституційну бази щодо земельних банків, включаючи закони та нормативні акти, які регулюють їх використання.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	G18 «Геодезія та землеустрій»	
Освітньо-професійна програма	Геодезія та землеустрій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибірков	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні заняття	30 год.	-
Самостійна робота	75 год.	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	3 год.	-

1. Мета та завдання дисципліни «Правові та інституційні засади консолідації земель і земельного банкінгу»

Мета дисципліни – полягає у забезпеченні всебічного розуміння правових та інституційних засад консолідації земель і земельного банкінгу, як інструменту землеустрою.

Вивчаючи дисципліну, студенти набувають наступні навички:

- повне розуміння правових питань і нормативних актів з консолідації земель, включаючи необхідність правової та інституційної бази підтримки процесу;
- знайомство з ключовими особливостями законодавства про консолідацію земель, включаючи принципи законних прав власності та доступні правові гарантії та засоби захисту;
- розуміти роль державних установ та інших організацій у консолідації земель, включаючи їхню відповідальність і повноваження;
- знати потенційні проблеми із правовими та майновими правами під час консолідації землі та способами їх вирішення (наприклад, спадщина, іпотека, неофіційні операції, обмеження, права третіх осіб тощо);
- повне розуміння інструменту земельного банку та його застосування в різних контекстах;
- знати міжнародний досвід земельного банку;
- розуміння інтеграції земельного банкінгу та консолідації земель і того, як вони можуть працювати разом для досягнення цілей землеустрою;
- знати законодавчу та інституційну бази щодо земельних банків, включаючи закони та нормативні акти, які регулюють їх використання.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК02. Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань.

СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК04. Здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою.

СК06. Здатність розробляти і реалізовувати проєкти у сфері геодезії та землеустрою, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямів із урахуванням технічних, економічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

СК07. Здатність організовувати діяльність та ефективно керувати складними та/або непередбачуваними робочими процесами у сфері геодезії та землеустрою.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.

РН06. Співпрацювати із замовниками та виконавцями робіт та послуг, готувати тендерні пропозиції в сфері геодезії та землеустрою, укладати відповідні договори.

РН07. Обґрунтовувати вибір обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях.

РН10. Захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проектної діяльності.

РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.

РН12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері геодезії та землеустрою до фахівців і нефаківців, зокрема до осіб, які навчаються.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем		Кількість годин			
		Денна форма			
	тижні	усього	у тому числі		
			лекції	лабораторні	самостійна робота
Змістовний модуль 1. Правове забезпечення консолідації земель					
Тема 1. Необхідність правової та інституційної бази консолідації земель.	1-2	6	2	4	-
Тема 2. Головні особливості законодавства про консолідацію земель	3-4	26	2	4	20
Тема 3. Гарантії та засоби правового захисту	5-6	31	2	4	25
Тема 4. Інтеграція консолідації земель у загальну систему землеустрою та управління земельними ресурсами	7-8	6	2	4	-
Разом за змістовним модулем 1	4	69	8	16	45
Змістовний модуль 2. Інстиціональна база земельного банкінгу земель					
Тема 5. Інтеграція земельного банкінгу в консолідацію земель	9-10	6	2	4	-
Тема 6. Правова та інституційна основа земельного банкінгу	11-12	16	2	4	10
Тема 7. Зв’язок між землями державної власності і земельним банкінгом	13-15	29	3	6	20
Разом за змістовним модулем 2		51	7	14	30
Усього годин		120	15	30	75

3. Теми лекцій

№ п.-п.	Назва теми	Кількість годин
1	Необхідність правової та інституційної бази консолідації земель.	2
2	Головні особливості законодавства про консолідацію земель	2
3	Гарантії та засоби правового захисту	2
4	Інтеграція консолідації земель у загальну систему землеустрою та управління земельними ресурсами	2
5	Інтеграція земельного банкінгу в консолідацію земель	2
6	Правова та інституційна основа земельного банкінгу	3
7	Зв'язок між землями державної власності і земельним банкінгом	2
Разом		15

4. Теми практичних занять

№ п.-п.	Назва теми	Кількість годин
1	Інституції консолідації землі та зацікавлені сторони	4
2	Законні права власності та принципи консолідації земель	4
3	Нормативно-правові акти, що стосуються права власності та права власності (цивільний кодекс, земельний кодекс, земельне законодавство, закон про кадастр та реєстрацію землі та інші)	4
4	Роль державних установ та інших організацій у консолідації земель	4
5	Земельний банкінг та його розуміння	4
6	Міжнародний огляд інструментів земельного банкінгу	4
7	Аналіз законодавчої база щодо земельних банків	6
	Разом годин	30

5. Теми самостійної роботи

№ п.-п.	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота №1. Тема: Вивчення нормативних актів з консолідації земель, включаючи необхідність правової та інституційної бази підтримки процесу	20
2	Самостійна робота №2 Тема: Вивчення особливостей законодавства про консолідацію земель	25
3	Самостійна робота №3. Тема: Вивчення інструменту земельного банку та його застосування в різних контекстах	10
4	Самостійна робота №4. Тема: Вивчення міжнародний досвід земельного банку	20
	Разом годин	75

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульні тести;
- захист лабораторних та самостійних робіт.

7. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Правове забезпечення консолідації земель		
Тема 1. Необхідність правової та інституційної бази консолідації земель		
Лекція 1. Необхідність правової та	РН03. Приймати ефективні рішення	-

інституційної бази консолідації земель	щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	
Лабораторна робота 1. Інституції консолідації землі та зацікавлені сторони	РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	10
Тема 2. Головні особливості законодавства про консолідацію земель		
Лекція 2. Головні особливості законодавства про консолідацію земель	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	-
Лабораторна робота 2. Законні права власності та принципи консолідації земель	РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	10
Самостійна робота 1. Вивчення нормативних актів з консолідації земель, включаючи необхідність правової та інституційної бази підтримки процесу	РН14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.	15
Тема 3. Гарантії та засоби правового захисту		
Лекція 3. Гарантії та засоби правового захисту	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	-
Лабораторна робота 3. Нормативно-правові акти, що стосуються права власності та права власності (цивільний кодекс, земельний кодекс, земельне законодавство, закон про кадастр та реєстрацію землі та інші)	РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землепорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.	10
Самостійна робота 2. Вивчення особливостей законодавства про консолідацію земель	РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	15

Тема 4. Інтеграція консолідації земель у загальну систему землеустрою та управління земельними ресурсами		
Лекція 4. Інтеграція консолідації земель у загальну систему землеустрою та управління земельними ресурсами	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	-
Лабораторна робота 4. Роль державних установ та інших організацій у консолідації земель	РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землепорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	20
Модульна контрольна робота 1.	-	20
Всього за модулем 1	-	100
Модуль 2. Інституціональна база земельного банкінгу земель		
Тема 5. Формування системного механізму державного управління територіями		
Лекція 5. Інтеграція земельного банкінгу в консолідацію земель	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	-
Лабораторна робота 5. Земельний банкінг та його розуміння	РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	20
Тема 6. Правова та інституційна основа земельного банкінгу		
Лекція 6. Правова та інституційна основа земельного банкінгу	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	-
Лабораторна робота 6. Міжнародний огляд інструментів земельного банкінгу	РН07. Обґрунтовувати вибір	20
Самостійна робота 3. Вивчення інструменту земельного банку та його застосування в різних контекстах		10

	обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях. РН08. Розробляти і керувати проектами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними. РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землевпорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.	
Тема 7. Зв'язок між землями державної власності і земельним банкінгом		
Лекція 7. Зв'язок між землями державної власності і земельним банкінгом	РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	
Лабораторна робота 7. Аналіз законодавчої база щодо земельних банків	РН07. Обґрунтовувати вибір обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях.	10
Самостійна робота 4. Вивчення міжнародний досвід земельного банку	РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів. РН14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми. РН15. Вміти комерціалізовувати інновації у топографо-геодезичній	20

	діяльності та землеустрою при розв'язанні завдань економіки землекористування, реалізації земельної та аграрної політики.	
Модульна контрольна робота 2.	-	20
Всього за модулем 2	-	100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		-

8.2. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання
	екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Самостійні роботи, повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn) – відсутній, так, як навчальна дисципліна викладається вперше
- Конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- Навчальні посібники: 1. FAO. 2023. Generic master's course curriculum on land consolidation and land banking – Study and recommendations. Budapest. <https://doi.org/10.4060/cc8495en>

Методичні матеріали щодо вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

1. Мартин А.Г., Гунько Л.А. Правові та інституційні засади консолідації земель і земельного банкінгу. К., 2024. 60 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. FAO. 2023. Generic master's course curriculum on land consolidation and land banking – Study and recommendations. Budapest. <https://doi.org/10.4060/cc8495en>

2. FAO. 2022a. European good practices on land banking. FAO study and recommendations. Budapest. <https://www.fao.org/3/cb8307en/cb8307en.pdf>

3. FAO. 2022b. Voluntary Guidelines on the Responsible Governance of Tenure of Land, Fisheries and Forests in the Context of National Food Security. First revision. Rome. <https://www.fao.org/3/i2801e/i2801e.pdf> Йоахім Томас Землеустрій і консолідація земель на сільських територіях Німеччини. Ніжин: Видавець Лисенко М.М. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/Handbuch_zur_laendl_Bodenordnung_Thomas_U_A.pdf

4. Joachim Thomas Land management and land consolidation in rural areas of Germany. URL: https://www.fig.net/resources/proceedings/fig_proceedings/fig2006/papers/ts80/ts80_03_thomas_0311.pdf

5. Євсюков Т., Томас Й. Німецький досвід консолідації земель і висновки для України – правові і практичні аспекти. URL: https://apd-ukraine.de/images/2022/BVVG/Brochure_Land_Consolidation/Brochure_on_Land_Consolidation_APD_FDB_UA.pdf

6. Hartvigsen, M., Mitic-Arsova, K., Gorgan, M., Georgievski, K. 2023. Lessons learned from the introduction of land consolidation in North Macedonia during 2014–2023. Budapest, FAO. <https://www.fao.org/3/cc7573en/cc7573en.pdf>

7. Hartvigsen, M. 2015. Experiences with land consolidation and land banking in Central and Eastern Europe after 1989. FAO Land Tenure Working Paper 26. Rome. <http://www.fao.org/3/a-i4352e.pdf>

8. Martyn, A., Koshel, A., Hunko, L., & Kolosa, L. (2022). Land consolidation in Ukraine after land reform: voluntary and forced mechanisms. Acta Scientiarum Polonorum Administratio Locorum, 21(2), 223–229. URL: <https://czasopisma.uwm.edu.pl/index.php/aspal/article/view/6702/5982>.

9. UNESCO Institute for Statistics. 2015. International Standard Classification of Education. Fields of education and training 2013 (ISCED-F 2013) - Detailed field descriptions. UNESCO Institute for Statistics, Montreal, Canada. <http://dx.doi.org/10.15220/978-92-9189-179-5-en>

10. Veršinskas, T., Vidar, M., Hartvigsen, M., Mitic Arsova, K., van Holst, F. and Gorgan, M., 2020. Legal guide on land consolidation. Based on regulatory practices in Europe. FAO Legal Guide No. 3. Rome, FAO. <http://www.fao.org/3/ca9520en/ca9520en.pdf>

11. Thomas Joachim. Land Consolidation as Alternative to Compulsory Land Acquisition in Case of Big Public Infrastructure Projects URL:

http://www.fao.org/fileadmin/user_upload/Europe/documents/Events_2012/3LANDNET/18_en.pdf

12. Joachim Thomas. Handbuch zur ländlichen Bodenordnung und Flurbereinigung in Deutschland/Handbook on Rural Land Readjustment and Land Consolidation in Germany. 514 Seiten (de) bzw. 431 S. (eng), 2023, Hrsg. Lysenko M. M., Nischyn, Ukraine

13. Про землеустрій: Закон України від від 22.05.2003 № 858-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/858-15>

14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель: Закон України від 17.06.2020 (Набрання чинності, відбудеться 24.07.2021.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/711-20>

15. Закони України «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство» : за станом на 25 лютого 2014 року / Верховна Рада України. Київ : Парламентське вид-во, 2014. 26 с.

16. Про охорону земель: Закон України від 19.06.2003 № 962-IV, Редакція від 27.06.2015, підстава [497-19](#). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/962-15>

17. Про оцінку земель: Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV. Редакція від 28.06.2015, підстава [222-19](#). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>

18. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. Редакція від 03.04.2016, підстава [1012-19](#). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>

19. Будзяк В. М., Будзяк О. С. Інституціональне забезпечення повноцінного ринку земель сільськогосподарського призначення. Агросвіт. 2017. № 10. С. 3-10

20. . Мартин А., Краснолуцький О. Консолідація земель сільськогосподарського призначення в Україні: механізми здійснення. URL: <https://zsu.org.ua/andrij-martin/92-2011-06-14-08-46-34>.

21. Попов А.С. Перерозподіл земель в умовах консолідації: адміністративний і технічний аспекти. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2018. № 4 (26). С. 34-3